

Idealet og ikke tage en Skole paa Stats-hjælp, vil man faa nok at gøre, baade med Hensyn til Udgifter, Ulejlighed og meget mere. Derfor lægger jeg ikke synderlig Vægt derpaa, og det gør jeg ikke af en anden Grund, fordi jeg ikke ønsker, at denne Understøttelse paa Grund af Invaliditet, som ydes paa Grund af Tabet af Erhvervsønnen, skal ydes af Kommunen. Det bliver alligevel opfattet som en fordulgt Fattighjælp, det vilde give 2 Klasser af fattige, fattige af 1ste og 2den Klasse. Den 1ste: De, som fik Fattighjælp af Kommunen i Form af denne Understøttelse paa Fattigloven eller ad anden Vej, og den anden Klasse: dem, som helt vare under Fattigvæsenet, dem, for hvem det havde alle Fattighjælps Virkninger. Nu sagde den højtberedede Indenrigsminister, at Fattighjælpen var jo ikke vanærende, men deri har han faktisk Ret, den er bethdelig og væsentlig vanærende, og legalt, tror jeg ogsaa, han har Ret. Jeg har en anden Opfattelse af den Grundlovsparagraf, som paaberaabtes der, baade af Ministeren og af andre. Det var ikke Grundlovens Mening i 1849 at ville legalisere det bestaaende Fattigvæsen. Fattigvæsenet bestod i Lovsform for Grundloven, og der behøvedes ikke Grundloven dertil. Nej, Grundlovens Udtalelse om Forsørgelse for sig og sine, føler jeg mig overbevist om, var et Udslag af de Ideer, som ligge i Sætningen om Ret til Arbejde og Ret til Erhverv, ellers havde det neppe faaet denne Plads, ellers var det neppe blevet en af Grundlovens Løsteparagraffer. Der var ingen Grund til at give Løsteparagraf om et Fattigvæsen, som allerede den Gang bestod. Man maa ikke tro, at Grundlovens Giveres Tanke var saa lavbenet, at det, de mente, naar de talte om Forsørgelse for sig og sine, var Fattigforsørgelse af den Art, vi have. Det vilde stemme lidet med det demokratiske Program i 5te Juni Grundloven, og der hører noget til for at tro det. Der er endelig ogsaa talt her om dette, at det vilde være galt at lægge Afgørelsen i Kommunens Hænder, da Kommunen saa vil ødsle med Midlerne i den Grad, at navnlig det ærede Medlem fra Mors (Navn), som tidligere altid saa stærkt har staaet paa Kommunernes Selvstændighed og Eggeraadighed, fandt det rigtig nu at opføre en lille politisk Kantan paa sine gamle Anstufuers Grav, og udtalte sig mod Kommunernes Selvstyrelse stærkere, end det ellers nogen Sinde er fremkommet her. Jeg finder derfor, at dette Forslag er et brugbart Grundlag for Alderdomsforsørgelse, og den eneste Vej, hvor man under de bestaaende Forhold kan vente

at naa til Alderdomsforsørgelse. Det ærede Medlem fra Mors sagde, at han i 10 Minuter kunde staffe et bedre Forslag. Ja, han taler nu for sin Bod og sin Fattiglov; men jeg vil sige: Jeg skal lade det trykke paa min Bekostning og give ham en Krone for Linien, hvis han kan optrykke et, der er bedre end dette, og gøre det hurtigt. Det vilde glæde mig høilig, det vilde more mig at se, om det overfor sagkyndigt Dje kunde staa Maal med det, som her foreligger. — Jeg skal nu slutte disse mine Bemærkninger med at sige: Jeg føler mig overbevist om, at de, som leve i Arbejdersforhold, ville vel kunne mærke, om de saa et Tilskud af 300, 150 eller 200 Kr. Det vil være en Reform, som vil synke ned i Samfundet og mærkes, og navnlig vil den mærkes, naar den sammenlignes med det andet Forslag, hvor den fattige tjener lidt eller intet, fordi han bruger lidt eller intet af toldpligtige Varer, og hvor den rige skummer den virkelige Fortjeneste, eller hvor opvoksende Industri faar den virkelige Fortjeneste. Der er kun en Ting i dette Lovforslag, som jeg kunde ønske stærkere, nemlig den saakaldte lille Livsforsikring; jeg ønsker den i videre Omfang. Jeg har altid anset det for misligt og uheldigt i Landbosforhold, at man i smaa Landbrug selv maatte forsørge de gamle. Forholdet er det, at ens egne Børn i Reglen gaa forud for Forældrene, det er de menneskelige Tings Gang og Forhold. Jeg kunde ønske, at Bestemmelsen om den lille Livsforsikring kunde komme det mindre Landbrug til gode; jeg tror, at det vilde gavne i mange smaa Landbrug, som i Aarenes Løb ere begyndte under de bedste Forhold, men hvor Forholdet paa Grund af Mangel og Nød er blevet saa trykkende for alle. Det er min Anke; jeg glæder mig over, at der under Hensyn til de politiske Tilstande er kommet til at foreligge et Lovforslag som dette, og at der bliver stillet Folk det Valg, om de vilde give deres egne, hvad de selv bruge af den Slags Varer, eller om de vilde forære de fattige det eller ombytte det med en Forbrugsafgift, som de selv anerkende for at være tung og trykkende, for selv at have Bøttelse derved.

G. Sprensen: Jeg havde ved denne Behandling ventet, at der var blevet rettet en meget vægtig Kritik mod det foreliggende Lovforslag, og at der var blevet ført baade stærke og haarde Slag mod det, ikke fordi jeg kan se, hvorledes en saadan Kritik skulde føres, eller hvorimod de stærkeste Slag skulde rettes; men naar vi her i Tinget have set den samlede Opposition, der tæller